

ACC. N:R M. 10284: 1-4

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: *Skåne* Upptecknat av: *Kamrer M. Jönsson*
 Härad: *V. Göinge* Adress: *Fijksbo, Önnestad*
 Socken: *Floby* Berättat av: *kommunikamrer E. Persson*
 Uppteckningsår: *1947* Född år i

Prestaren

s. 1-4.

Luf. 60.

Prestaver.

ACC. N:R M. 10284:1.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Här i Stoby är bruket av prestaver vid begravningar numera allmänt. Så är även förhållandet i omnejden. I allmänhet menas med prestaver de florbeklädda stängerna. Någon gång avses de bärande personerna. "Prestaverna fördes (eller buros) av..." - "Prestaver voro-...."

I min barndom (1880:talet) var prestaverande ganska sällsynt. Endast de förmögna eller förnämligare döde blevo på detta sätt hedrade. Men småningom började det vid jordandet av enklare människor tillgå så, att två män gingo före likkistan, och slutligen hade dessa föregångare tagit mod till sig och fattat prestaverna. Detta hade sin grund i att skattskyldighet blev allmän och människorna började allt mer känna sig jämbördiga - kanske främst efter döden. Bruket av prestaver har nog här i socknen ej varit allmänt förrän de senaste 30 - 40 åren. När sådana började användas kan ej sägas. För 50 - 60 år sedan användes de vid rika eller eljest mera bemärkta personers (särskilt mäns) begravning. Senare ha människorna som sagt blivit alltmera

ACC. N:R M. 10284: 2.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

"lia goa". Varifrån bruket kommit kan ej angivas. Antagligen s
stammar det från städerna med deras skrå- och gillesväsen.

Stängerna svarta med vitglänsande spjutliknande spets, nedan-
för vilken florbänden äro fästade. Kyrkan äger sådana. Även
begravningsentreprenörer, vilka i allt större utsträckning
numera anlitas, tillhandahålla prestaver.

Som prestaverande anmodas gärna på något sätt framstående
personer, arbetsgivare eller förmän till den avlidne, på nå-
got sätt framträdande församlingsbor, goda vänner till den
avlidne m.fl. Knektars medverkan vid begravningar är ej känt.

Kyrkovärdar och nämndemän äro numera vanligt folk - endast
om de ha utsikt att bli riksdagsmän ställas de något framför
andra! Eller ock om de framhävt sig som ledare för kommunala
eller politiska grupper.

I allmänhet gå de prestaverande i par framför kistan. Någon så
sällsynt gång har det förekommit, att prestaverande gått den
ene framför och den andre omedelbart efter kistan. Men i de
fall jag sett detta förekomma, har arrangemanget endast varit

ACC. N:R M. 10284:3.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ett uttryck för önskan hos de medverkande att åstadkomma
en från det vanliga avvikande märkvärdighet. Som regel
komma de närmast sörjande jämte prästen närmast kistan.

De övriga därefter i blandad och spridd ordning, varvid
dock de, som känna sig särskilt underordnade och endast med iakt-
iakttagande av en viss hövlighet blivit bjudna, gärna stäl-
la sig sist i sällskapet. Detta gäller för hela färden till
kyrka, kapell och begravningsplats. Från graven går färden
utan iakttagande av någon viss ordning. I allmänhet följer
ännu middag i sorgehuset.

De prestaverande stå i regel under hela ^{jordfästnings-} ~~skovl-~~akten, numera
gärna med hattarna på, utom då de tre skovlarna mull falla.
Stängerna hållas vid stående rätt upp och bäras vid gående
snett uppåt. Sedan kistan sänkts i graven ställas presta-
verna ned i graven, för det mesta båda vid gravens ena än-
da, ibland en i vardera ändan av graven. Då fanor medföras i
begravningståget sänkas de oftast över graven. Detta bruk
har dock icke förekommit beträffande prestaverna, så vitt jag

ACC. N:R M. 10284: 4.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

vet. Prestaverna betraktas i någon mån som sacrala ting.

Något bruk av gravkors känner jag inte till. Ej heller

har jag vare sig sett eller hört omtalas att här i orten ~~xxxx~~

prestaver förekommit vid andra tillfällen än begravningar.